

Täysistunto

Tiistai 25.1.2022 klo 14.07—16.03

2. Hallituksen esitys eduskunnalle yrittäjien työttömyysturva-oikeuden väliaikaiseksi järjestämiseksi

Hallituksen esitys HE 239/2021 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 19/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Käsittelyn pohjana on työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö TyVM 19/2021 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Yleiskeskustelu, valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Pekonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.07 **Aino-Kaisa Pekonen vas** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tässä esityksessä ehdotetaan työttömyysturvalakia muutettavaksi väliaikaisesti siten, että yrittäjällä on oikeus työmarkkinatukeen päätoimisen työskentelyn päätyttyä covid-19-pandemian takia, vaikka yritystoimintaa ei ole lopetettu kokonaan eivätkä työttömyysturvalaissa säädetty edellytykset työttömyysetuuden maksamiselle yrityksessä työskentelemisen päättymisen perusteella täyty. Säännös olisi voimassa 28. helmikuuta 2022 asti.

Nyt ehdotettu muutos vastaa pääosin 8.4.2020—30.11.2021 voimassa olleita työttömyysturvalain väliaikaisia yrittäjän työmarkkinatukioikeutta koskeneita säännöksiä. Päätoimisen työllistymisen päättymistä osoittavaa tulorajaa kuitenkin tarkistetaan palkkaker-toimella vastaamaan muiden työttömyysturvalaissa säädettyjen tulorajojen muutoksia.

Pandemia on Suomessa edelleen aktiivinen, ja syksyllä 2021 levinneen virusmuunnoksen vuoksi tartunnat lisääntyivät loppuvuodesta merkittävästi. Vallitsevassa tilanteessa yhteiskunnan toimintoja ei voida ilman tartuntariskiä täysin varmistaa esimerkiksi koronapassin avulla, vaan erilaisia yhteiskunnan toimintoja on jouduttu määraajaksi rajoittamaan. Rajoitukset vaikeuttavat elinkeinotoiminnan harjoittamista, minkä vuoksi yrittäjien toimeentulo rajoitusten ajalta on tarpeen turvata. Hallitus pitää perusteltuna ehdottaa työmarkkinatuen maksamista yrittäjille väliaikaisen säännöksen perusteella vain pandemian hallintaan liittyvien määräaikaisten rajoitusten aikana, koska pandemian vaikutuksia yhteiskuntaan tai elinkeinon harjoittamiseen on vaikeaa ennakoida.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena ja puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana. Valiokunta toistaa mietinnössään esittämänsä huolen siitä, että lyhytkestoiset väliaikaiset säännökset vaikeuttavat yrittäjien toimeentuloa ja aiheuttavat hallinnollista työtä toimeenpanosta huolehtiville työ- ja elinkeinotoimistoille ja Kansaneläkelaitokselle. Valiokunta huomauttaa, että säännösten ennakoitavuuden ja ymmärrettävyyden vuoksi tulisi jatkossa väliaikaistenkin muutosten

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2021 vp

kohdalla välttää niiden tekemistä kovin lyhyiksi jaksoiksi kerrallaan. Mikäli näin joudutaan kuitenkin toimimaan, on jatkopäätökset tehtävä ja niistä tiedotettava riittävän ajoissa.

Arvoisa puhemies! Tähän mietintöön sisältyy vastalause.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Myllykoski.

14.10 Jari Myllykoski vas: Arvoisa rouva puhemies! Ensin alkuun kiitoksia valiokunnan puheenjohtaja Pekoselle. On tärkeä asia, että hallitus reagoi yrittäjien asemaan ja pyrkii mahdollistamaan, ettemme 90-luvun murheellisia aikoja eläisi uudestaan vaan otetaan kontaktia yrityksiin, vähemmän pankkeihin, mikä on loistava suoritus tältä hallitukselta.

Esittelypuheenvuorossaan puheenjohtaja toi esille, että valiokunta suhtautui — ei nyt kriittisesti, vaan toi esille sen, että lyhytkestoiset jaksot tosiaan ovat TE-toimistojen ja Kelan osalta työllistäviä. Ja lyhytkestoisuus ei ehkä tuo sellaista ennakoitavuutta yrittäjille, mitä olisi hyvä olla.

Pitää kuitenkin muistaa, että nämä tuet ovat nimenomaan yrittämisen keskeytymisestä johtuvia. Eli silloin yrittäjältä sen oman työpanoksensa aikaansaaminen ja tuloutus päättyvät. Mutta jos tähän laitettaisiin semmoinen epämääräinen jatkoaika, niin siitä tulisi helposti yritysmuotoinen tuki. Eli kysymyksessä on nimenomaan se, että kun näistä pandemian pakotteista johtuvat työn tekemisen mahdollisuudet yrittäjällä estyvät, niistä sitten maksetaan työmarkkinatukea, ja se on selväpiirteinen raja. Sen jälkeen sitten jouduttaisiin pohtimaan, onko se muunkaltaista yritystukea, jos se vielä jäisi harmaalle alueelle. Minä ymmärrän, että kovasti tuodaan esille sitä, että eiväthän yrittäjät nostaisi sitä, jos heillä se yritystoiminta olisi jo hyvässä mallissa. Mutta se on toinen keskustelu, mitä on hyvä varmasti käydä sitten myös pandemian jälkeen yleensäkin pk-sektorin yrittäjien työttömyys-turvasta ja siihen liittyvistä kysymyksistä. Siitä toivottavasti tämäkin hallitus vielä pystyy kiinni ottamaan.

On hyvä, että hallitus reagoi myös yrittäjien asemaa tukevasti, jotta meillä voivat tämän pandemian jälkeen työt yritystoiminnassakin paremmin jatkua.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Östman.

14.13 Peter Östman kd: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys on tarpeellinen, mutta tästä voimassaolosäännöstä olen kyllä täysin eri mieltä edustaja Myllykosken kanssa. Myllykoski sanoi, että tästä voisi muodostua ikään kuin tällainen pitempiaikainen yritystuki — ikään kuin se nyt olisi se suurin huolenaihe. Se ei ole erillinen keskustelu tästä, vaan se käydään nyt, koska yrittäjien hätä on tänään. Ne yrittäjät, jotka ovat tänään hädässä, eivät välttämättä edes jaksaa siihen saakka, kunnes tämä pandemia on ohi. Siksi on hyvin tarpeellista käydä keskustelua tästä voimassaoloajasta. Minun mielestäni tästä on jätetty hyvä vastalause, missä perustellaan juuri, minkä takia on tarpeen pidentää voimassaoloa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Laukkanen.

14.14 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Tilanne on nyt sellainen, että yrittäjät pitävät tätä maata pystyssä omalla selkänahallaan. He takaavat lainat, he käyttävät säästönsä, jotta saisivat pidettyä yrityksensä hengissä eikä ihmisiä tarvitsisi laittaa kilometritehtaalte.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2021 vp

Arvoisat hallituskumppanit — sanon ”kumppanit”, koska olemme yhteisvastuullisia tänään Suomen kansan edessä — ihmettelen hallituksen jääräpäisyyttä. Ja miksi? Tässä salissa eilen ja valiokunnassa hallituspuolueiden edustajat itse tunnustivat, että tämä laki on liian lyhytkestoinen ja tällaisia ei pitäisi tehdä. Valitettavasti valiokunnassa kuitenkin emme yhdessä löytäneet selkeätä muotoilua, että olisimme pidentäneet kestoja. Sen takia jouduimme tekemään vastalauseen.

Olen erittäin pahoillani tästä poliittisesta jääräpäisyydestä sen takia, että tällä hetkellä se kohtelee yrittäjiä täysin epäoikeudenmukaisesti. Se viesti, joka täältä nyt lähtee, on, että yrittäjät, te olette patkätöissä, te olette patkätöntehtäjiä, te olette patkavaikuttajia, sen sijaan, että olisimme lähettäneet täältä rohkaisevan viestin, joka olisi selkeästi antanut yrittäjille kuvan, että hallitus on hereillä, koko eduskunta on hereillä siitä, että yrittäjät ovat ahdingossa, olivat ennen joulua, ovat edelleen ja todennäköisesti vielä pidempään. Jos tätä olisi jatkettu vaikka toukokuun loppuun saakka, niin tosiaankin, jos pandemia jostain syystä nyt hellittäisi sillä tavalla, että rajoitteista luovuttaisiin jo helmikuun lopulla, ei kukaan sitä tukea tarpeettomasti hakisi. Sitten on vielä siirtymäaika, käynnistysaika, jossa yrittäjä saa pyöränsä pyörimään. Kuukauden päästä me ollaan taas täällä salissa keskustelemassa tästä asiasta. [Välihuutoja keskustan ryhmästä]

Hyvät kansanedustajakollegat tässä salissa, tukemalla vastalauseita tämä tilanne muuttuisi ja osoittaisi todellista solidaarisuutta yrittäjiä kohtaan. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Satonen.

14.16 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Laukkanen piti äsken erinomaisen puheenvuoron juuri siitä, mistä tässä nyt on kyse. Kaikki ovat varmasti salissa sitä mieltä, että tämä lakiesitys on tarpeen, mutta kyllä minunkin täytyy ihan vakavasti nyt kysyä, kun me ollaan tammikuun lopulla ja tämän voimassaoloaika loppuu helmikuun lopussa: ajattelee tässä salissa nyt joku ensinnäkin niin, että nämä koronarajoitukset olisivat heti välittömästi päättyneissä, ja vaikka olisivat päättyneissä, niin talous toimisi jo normaalisti maaliskuun 1. päivänä, jolloin me ei tarvittaisi sitä tilannetta, mikä näillä yksinyrittäjillä on? Suurin osahan näistä on yksinyrittäjiä — niitä oli muuten 18 200, jotka saivat lokakuussa tätä tukea, eli kyse on varsin huomattavasta määrästä. Ei kai täällä nyt kukaan ihan oikeasti ajattele niin, että maaliskuun alusta taloustilanne on jo sellainen, että he voivat normaalisti jatkaa sitä yritystoimintaansa, joka nyt näitten koronarajoitusten — nimenomaan koronarajoitusten — takia on monilla keskeytynyt? On itsestäänselvää, että siihen tarvitaan enemmän aikaa ennen kuin se toiminta lähtee käyntiin. Ja aivan kuten edellisessä puheenvuorossa sanottiin, niin tässähän on selkeä tuloaja. Jos sen yrittäjän yritystoiminta lähtee liikkeelle normaalisti ja se tuloaja ylittyy, niin sen jälkeen ei mitään tukea enää edes makseta. Eli tämä tukihan koskee vain sitä tilannetta, että se yritystoiminta ei näissä olosuhteissa kannata normaalisti eikä se yksinyrittäjä, joka siis käytännössä sillä työllään elättää itsensä, saa siitä työstään sellaista korvausta, että hän voi sillä itsensä elättää. Sen takia tässä on nyt tämä tilapäinen järjestely, joka siis on kannatettava. Mutta tämä ajanäkemys on kyllä todella erikoinen.

Toivotaan tietysti, että mahdollisimman nopeasti päästään koronasta ja näistä rajoituksista eroon, mutta toivotaan myös sitä, ettei tämä poukkoileva järjestelmä, kun tämä nyt oli tässä jo katkolla jonkin aikaa — tämähän edellinenhän loppui nimittäin marraskuussa — nyt johda siihen, että osa näistä yksinyrittäjistä menettää työnsä pysyvästi tämän prosessin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2021 vp

aikana. Toivoisin myös, että voitaisiin tämä jatkoaika hyväksyä ja tämän vastalauseen mukaisesti pidentää voimassaoloaika toukokuun loppuun.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kiviranta.

14.19 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Monella alalla liiketoimintaa on rajoitettu erittäin paljon jo kohta kahden vuoden ajan. Myös nyt koronaviruksen leviämisen estämiseksi tehdyt rajoitustoimet heikentävät olennaisesti toimeentulo- ja yrittämismahdollisuuksia usealla toimialalla. Onkin perusteltua, että yrittäjiä tuetaan tässä tilanteessa mahdollisimman hyvin. Toimeentulomahdollisuudet on turvattava korvaamalla liiketoiminnan rajoittamisesta aiheutuvia kuluja — samalla ehkäistään konkurssveja. On myös tärkeää, että yrittäjällä on oikeus mahdollisimman kattavaan työttömyysturvaan, mikäli hänen mahdollisuutensa kannattavaan yritystoimintaan ovat koronarajoitusten vuoksi menneet.

Täällä on oppositio vaatinut pidempää voimassaoloaika. Siihenkin voisi olla perusteen, mutta tätä nyt ollaan säätämässä tammi-helmikuuksi, ja hallitus on varmaan kyllä sitten hereillä, jos jatkoaika tarvitaan. Ja me olemme täällä sitä varten, että säädämme sen jatkon, jos sitä tarvitaan.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lehto.

14.20 Rami Lehto ps: Arvoisa rouva puhemies! Kuten eilen lähetekeskustelussa jo totesinkin, niin tämä on nyt seitsemäs kerta, kun sama lakiesitys on täällä käsittelyssä. Ja taas mennään vain reilu kuukausi eteenpäin. Alun perinhän tätä silloin vuoden 2020 alussa alettiin 3 kuukauden pätkällä tehdä, ja nyt tehdään 2 kuukauden pätkillä monta kertaa. Melkein joka kerta perussuomalaiset yhdessä kokoomuksen kanssa ovat tehneet tähän vastalauseen ja esittäneet, että mentäisiin vielä pidemmälle kuin se 2 tai 3 kuukautta kerrallaan. Nyt ovat myös kristillisdemokraatit tulleet vastalauseeseen mukaan.

Tämä tuo kulujakin myös TE-toimistoille. Siellä on manuaalisia kirjauksia, tämä ei automaattisesti mene. Tällä on hirveä työllistämisaikutus TE-toimistoissakin, että tästä tulee kuluja sitäkin kautta.

Sitten myös puhutaan, niin kuin täällä on mietitty ja edustaja Myllykoskikin sanoi, ettei voi tehdä epämääräiseksi ajaksi tällaista — ei oltaisi tekemässäkään, jos tehtäisiin vaikka sinne toukokuun loppuun, niin kun vastalauseessa on esitetty, jotta olisi vähän turvaa yrittäjillekin. Että jos tässä nyt koronapandemia hellittää, niin ei se yrittäjille välttämättä helmitä, kun siellä on velkarahoilla tai säästöillä nyt kituuteltu, ja jos rajoitukset tästä vähenisivätkin, niin eivät siellä välttämättä ne asiakasvirrat kasva. Siellä voi olla tilit tyhjänä ja voi joutua työttömäksi myös vähän myöhemminkin. Siksi olisi hyvä, että tietäisi vähän pidemmälle.

Siksi esitänkin, että meidän kokoomuksen, perussuomalaisten ja kristillisdemokraattien mukainen vastalause hyväksyttäisiin. Eliikkä esitän sitä, että tätä nyt jatkettaisiin 31. päivään toukokuuta asti, ettei meidän tarvitsisi olla sitten heti maaliskuussa tätä uudestaan täällä käsittelemässä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Talvitie.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2021 vp

14.22 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa rouva puhemies! Tämän esityksen mukaan tosiaan yrittäjällä on oikeus työmarkkinatukeen päätoimisen työskentelyn päätyttyä covid-19-pandemian vuoksi. Tämä on tarpeellinen ja tärkeä lakiesitys, mutta en voi olla ihmettelemättä, miksi me olemme tammikuun lopussa tästä koolla ylimääräisesti, kun tämän asian olisi voinut jo silloin marraskuussa ja joulukuussa hoitaa.

Ensinnäkin kokoomus äänesti jo työelämä- ja tasa-arvovaliokunnassa siitä, että tämä tuki olisi ollut viime vuonna loppuvuoteen asti. Hallitushan lähti rajoittamaan näitä toimenpiteitä jo ennen vuodenvaihdetta.

Ja kun siinä on se tuloaraja, niin on pakko kysyä, varsinkin nyt viimeisinä viikkoina yrittäjien todella rankkoja kokemuksia Pohjois-Pohjanmaalla kuunnelleena ja kohdanneena: pelkääkö hallitus, että joku yrittäjä saisi ylimääräisen euron sen takia, että hänellä on oikeus työttömyysturvalain muutokseen silloin, kun hänellä ei ole mitään muuta tuloa? Olen kuunnellut ravintolayrittäjiä, jotka ovat olleet kokonaan itse poissa töistä ja hoitaneet työntekijöilleen tuntimääriä, jotta he ovat voineet saada jotain tuloa työstä ja jotta he ovat voineet saada jotain tukea työttömyyspäivärahoista.

Lomautuksia, joita käsittelemme seuraavassa, ei ole tullut tämän viimeisen kahden kolmen kuukauden aikana nopeutetusti.

On todellakin hyvä, että tämä tehdään nyt, mutta kun edustaja Kiviranta äsken totesi, että hallitus on kyllä hereillä, niin pakko on sanoa yrittäjien terveiset: sitähän me kaikki toivomme, että hallitus on hereillä, mutta luottamus siihen on kyllä aika monella yrittäjällä mennyt, ja niin on oppositiollakin. Mutta toivossa on tietenkin hyvä elää, että hallitus todellakin on hereillä tämän asian kanssa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Multala.

14.25 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Kokoomus kannattaa sitä, että tämän lakiesityksen voimassaoloaika olisi sinne toukokuun loppuun, kuten edustaja Lehto täällä aiemmassa puheenvuorossaan esitti.

Yrittäjien tilanne aloilla, jotka on nyt suljettu — osalta kadonnut koronan vuoksi asiakkaat muista syistä — on monella todella ahdistava. Se viesti, jota yrittäjät entistä vahvemmin tuovat esiin, on, että näkymä tulevaan alkaa hiipua. Toivoa on ollut tähän asti, uskoa siihen, että se parempi päivä koittaa, mutta nyt se näkymä alkaa heiketä ja epätoivo iskeä. Tämä viesti on erittäin huolestuttava. Toistaiseksi Suomessa olemme yhdessä onnistuneet siinä, että yrityksiä ei juurikaan koronan vuoksi ole kaatunut, vaan erilaisilla tuilla on onnistuttu auttamaan yrittäjät ja yritykset yli näistä vaikeimmista ajoista. Tämä pieni osanen on yksi tärkeä osa siinä, kuinka yrittäjien toimeentuloa voidaan turvata myös silloin, kun yritystoiminta joutuu vaikeuksiin.

Arvoisa puhemies! Todella toivoisin, että hallitus näkisi ja hallituspuolueiden edustajat näkisivät tässä tämän yrittäjien hädän ja tuskan ja voisivat vielä harkita sitä, voisiko kuitenkin luoda parempaa näkymää ja hieman uskoa ja arvostusta yrittäjien tekemälle työlle se, että tämän esityksen voimassaoloaika nyt saman tien pidennettäisiin sinne kevään loppuun. Näin annettaisiin mahdollisuus tähän työttömyysturvaan silloinkin, kun yritystoiminta vielä jatkuu.

Arvoisa puhemies! Todella toivon myös, että tällä viikolla kuulemme uutisia siitä, mitä hallitus on valmistellut yrittäjien tukemiseksi ja myös tapahtuma- ja kulttuurialan tukemiseksi nyt, kun nämä alat ovat jälleen olleet voimakkaiden rajoitusten kohteena tai jopa täy-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2021 vp

sin suljettuina. Jos uskaltaa kurkistaa vaikkapa sosiaalisen median puolelle, voi nopeasti havaita, että niille uutisille on jo huutava kiire. Toivon, että hallitus on sen viestin kuullut ja kertoo mahdollisimman nopeasti lähipäivinä, mitä tukia on yrittäjille tulossa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Laakso.

14.27 Sheikki Laakso ps: Arvoisa rouva puhemies! Olen tosiaan sosiaalisesta mediasta lueskellut tässä muutaman vuoden ajan, kuinka yrittäjävihamielinen hallitus meillä tällä hetkellä onkaan, ja täytyy sanoa, että tämän asian käsittelyssä se kyllä tulee taas jotenkin näkyviin ikävällä tavalla. Me oltaisiin oikeasti voitu tehdä tästä yksimielinen mietintö ja olla koko eduskunta sen takana, ainoastaan vain sillä, että oltaisiin jatkettu kerralla muuttamalla kuukaudella tätä hommaa, mutta jotenkin hallitus haluaa viestiä, ikävä kyllä, että yrittäjien asema ei ole heille niin tärkeä, vaikka kuitenkin ajatellaan, että tapahtuma-alalakin muusikot, näyttelijät, messujen rakentajat ovat usein kevytyrittäjiä, jotka sitten aika usein ovat tämän hallituksen niin sanotusti puolestapuhujiakin.

Edustaja Laukkanen toi äärettömän paljon hyviä asioita esille siitä, että se ymmärrys, minkä takia tätä jatkoa ei voitaisi tehdä, saa kyllä ihmettelemään. Tässä kuitenkin tuntuu, että suurin huoli meinaa olla siinä, että jos joku yrittäjä, mahdollisesti yksittäinen yrittäjä, saattaisi käyttää tätä järjestelmää väärin. Se on totta, mutta ei tästä salista varmaan lähde koskaan sellaista juttua eteenpäin, mitä joku epärehellinen ei voisi käyttää hyväkseen. Hallitusta ei kyllä kiinnosta yhtään se, kuinka paljon käytetään esimerkiksi sosiaaliturvaa väärin, kuinka paljon on tässäkin maassa ihmisiä, jotka hakevat sosiaaliturvaa jopa kahdesta eri maasta tällä hetkellä ja saattavat hakea jopa useammalta luukulta tällä hetkellä Suomesakin. Siitä ei ole haittaa, mutta jos joku yksittäinen yrittäjä sattuu mahdollisesti sitten käyttämään vilunkia, niin sitä sitten istuskellaan täällä vaikka ylimääräisillä istunnoilla hoitamassa, että pystyttäisiin vaikuttamaan asiaan mahdollisimman nopeasti.

Huolestunut olen kyllä. Täytyy sanoa, että eilisessä keskustelussa toivoin, että keskustalaiset — etenkin edustaja Ovaskalle sanoin — näyttäisivät, missä keskustan muskelit ovat. Mutta Ovaska näköjään on kotona, eliikkä keskustalla ei näytä olevan muskeleita tässäkin asiassa yrittäjien puolesta puhua. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kauma.

14.30 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Tässä on nyt siis kysymys siitä, että yrittäjällä on oikeus työmarkkinatukeen, mikäli hänen päätoiminen työskentelynsä on päättynyt yrityksessä koronapandemian takia. Asia sinänsä on hyvin kannatettava, mutta aivan kuten täällä useat ovat todenneet, tällä on liian lyhyt voimassaolo. Sen lisäksi, että tulee mieleen juuri sama, minkä edustaja tuossa äsken mainitsi, että sosiaalitukia kyllä ollaan valmiita pidentämään muiden osalta mutta yrittäjien osalta ei, mikä tuntuu epäoikeudenmukaiselta, se tuntuu myöskin huonolta lainsäädännöltä siinä mielessä, että me teemme niin lyhytaikaisia lainsäädäntöä. Tämähän olisi voimassa vain helmikuun loppuun. Näin ollen kannatan lämpimästi sitä, että tämä vastalauseen mukainen esitys toteutuisi eliikkä että se olisi voimassa toukokuun loppuun saakka.

Mutta, arvoisa puhemies, kaikkein oleellisinta yrittäjille, näille ravintolayrittäjille, matkailualan yrittäjille, tapahtuma-alan yrittäjille ja niin edelleen, jotka ovat hyvin suuressa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2021 vp

ahdingossa tällä hetkellä, olisi saada tietää, mikä on visio tulevaisuudesta ja mikä on exit-suunnitelma tästä.

Arvoisa puhemies! Käytän nyt tilaisuuden hyväkseni, kun edustaja Lohi, joka on sosiaali- ja terveysvaliokunnan puheenjohtaja, on täällä: Emmekö me voisi ottaa valiokuntaan asiantuntijakuulemisen siitä, milloin me voimme siirtyä tässä niin sanotusti kausiflunssavaiheeseen? Espanjan pääministerihän on ehdottanut, että hänen maassaan siirryttäisiin ikään kuin seuraavaan vaiheeseen jo tästä pandemiasta. Tämä on tietenkin päätös, jossa täytyy noudattaa hyvin tarkkaa harkintaa, milloin on se oikea vaihe, ja näin ollen siinä täytyy olla hyvin laaja asiantuntijakuuleminen. Mielestäni sosiaali- ja terveysvaliokunta olisi juuri se oikea taho, jossa se arviointi kannattaisi tehdä, ja toivon, että tähän saisin edustajakollegaltani vastauksen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lohi, vastauspuheenvuoro.

14.32 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärrän edustaja Kauman toiveen ja myös kysymyksen siitä, voisiko valiokunta omana asianaan — jos oikein ymmärsin — käsitellä sitä, miten tähän suhtaudutaan. En näe siinä mitään estettä. Meillä on tämä parhaillaan auki, ja olemme monta kertaa kuulleet ajankohtaisesta korona-asiasta. En kuitenkaan näe, että valiokunta olisi se, joka ratkaisee tämän kysymyksen, milloin Suomi siirtyy siihen vaiheeseen. Tämä, milloin siirrytään, on minusta lääketieteen ja epidemiologian asiantuntemusta vaativa kysymys — ei niinkään poliittinen, vähimmässä määrin puoluepoliittinen kysymys. Minusta on tärkeitä, että tätä pohditaan yhteiskunnassa jatkuvasti. On niin — näin kerta kaikkiaan voi sanoa — että moni yritys ja moni suomalainen ihminen tämän pandemian keskellä on henkisessä ja osa taloudellisessa ahdingossa. Tavallaan yhtään liian kireää politiikkaa, joka rajoittaa ihmisten toimintaa, ei tietenkään pitäisi harjoittaa. Palataan tähän kysymykseen, ja valiokunta voi hyvinkin tätä asiaa käsitellä. [Puhemies koputtaa] Mutta ratkaisut tehdään varmasti muualla kuin valiokunnassa. [Jukka Gustafsson: Hyvä vastaus!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Autto.

14.33 Heikki Autto kok: Arvoisa rouva puhemies! Oppositio puolueiden kollegat ovat käyttäneet niin hyviä puheenvuoroja tähän lainsäädäntöön liittyen, että haluan vain lyhyesti todeta sen, että kyllähän tosiasia on, että yrittäjyys kantaa Suomea. Tässä mielessä, kun elämme näiden poikkeuksellisten aikojen keskellä, olisi todella tärkeää, että maan hallitus kuuntelisi yrittäjiä herkemällä korvalla ja — kun yrittäjillä tästä pandemiatilanteesta johtuen on ollut monenlaista hätää — tähän paremmin vastattaisiin. Tässä mielessä — kun nyt on kysymys tästä työmarkkinatuesta, jota yrittäjä, joka on totaalisesti muuttanut tulonsa menettänyt, voi sitten viimesijaisena apuna saada — kyllähän tässäkin olisi ollut todella tärkeää saada aikaan koko eduskunnan yhdistävä yhteinen vastaantulo ja tuki yrittäjille. Ihmettelen sitä, ettei edes tämän vertaa hallitus voinut herkistyä yrittäjän asialle ja tarttua myös oppositiota kädestä siinä, että tämä lainsäädännön voimassaolo olisi voitu jatkaa toukokuun loppuun asti. Eihän nyt voi olla hallitukselle myöskään arvovaltakysymys tehdä tällaisia järkeviä ratkaisuja.

Arvoisa puhemies! Totean myös, että meillä on tällä hetkellä todella monia yrittäjiä — yrityksiä mutta myös näiden yritysten työntekijöitä — todella vaikeassa ja epävarmassa ti-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2021 vp

lanteessa ravintola-alalla, matkailualalla, tapahtuma-alalla, monilla muilla aloilla, joita kohtuuttomasti nämä rajoitustoimet tällä hetkellä rajaavat niin, että niillä ei selvästikään enää ole myöskään pandemian ja epidemiatilanteen torjuntaan liittyviä perusteita. Tässä mielessä toivoisin todella laajemminkin hallitukselta nyt sitten herkkää korvaa kuunnella sekä asiantuntijoita että myös yrittäjiä tämän vallitsevan tilanteen keskellä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Sjöblom.

14.35 Ruut Sjöblom kok: Arvoisa puhemies! Tämä on erittäin tärkeä esitys. Vaikka sitä käsitellään jälkijättöisesti ja se on jo useaan kertaan ollut käsittelyssä, niin on hyvä ja tärkeää, että se on nyt käsittelyssä jälleen. Ihmettelen kuitenkin suuresti, kuten tässä jo aiemmin usea edustaja on ihmetellyt, miksi tämä on voimassa vain helmikuun loppuun saakka. Pelko siitä, että tästä jatkoajasta tulisi ylimääräisiä kustannuksia, on turha. Ei kukaan yrittäjä hae tätä tukea turhaan. He hakevat sitä vain, jos he todella tarvitsevat sitä esimerkiksi estääkseen konkurssin tai yrityksen lopettamisen. Myöskään käsittelykustannuksia ei synny turhaan, koska tulot täytyy ilmoittaa kuukausittain. Ei yrittäjä hae työttömyystukea, mikäli hänellä on tuloja. Tämä keston pidennys olisi ollut osoitus siitä, että luotamme maamme yrittäjiin ja arvostamme heitä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lohi.

14.36 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Tämän pandemian keskellä monet suomalaiset yrittäjät, pienyrittäjät ja myös suuremmat yritykset, ovat olleet taloudellisessa ahdingossa ja monet yrittäjät henkisesti ahdingossa. Sen takia on valtavan tärkeää, että hallitus on tehnyt matkan varrella sellaista politiikkaa, jossa on eri vaiheissa tuettu yritystoimintaa. On tunnustettava, että tietenkään kaikilta osin se kohdentuminen ei ole voinut onnistua, mutta on kuitenkin pyritty parhaaseen tulokseen sen suhteen, että yritykset saisivat taloudellisesti sillan näitten vaikeitten aikojen yli. Tämä hallituksen esitys, joka meillä on käsittelyssä, on yksi osa tätä kokonaisuutta, pienten yrittäjien auttamista tässä ahdingossa. Ymmärrän varsin hyvin myös sen kritiikin, että olisihan tätä voinut jatkaa vähän pitempään, mutta samaan aikaan meillä pitää olla kyllä koko ajan mielessä se, että meidän ei pidä ainakaan lainsäädännöllä tätä pandemiaa jatkaa eteenpäin. Ja olen kohtuullisen varma, että jos tässä jatkuisi syystä tai toisesta nyt tämmöinen vakava tilanne, jossa meillä olisi rajoitustoimia, niin kyllä hallitus siihen reagoisi — niin on reagoinut tähänkin saakka. [Perussuomalaisten ryhmästä: Seitsemän kertaa!]

Ja mitä tulee niihin puheenvuoroihin, joissa puhutaan jotenkin niin, että hallitus on yritysvihamielinen, niin jos pyritään katsomaan objektiivisesti, mitä kaikkea hallitus on tehnyt yritysten tukemiseksi — ei pelkästään pandemian osalta, vaan otetaan vaikka veropolitiikka, sähköveron laskeminen nolnaan, toimet kaiken kaikkiaan — niin ei kyllä näille väitteille perusteita löydy. Ymmärrän, että semmoisia tietenkin politiikassa mielellään esitetään, mutta lienee tosiasia kuitenkin se, että on tehty hyvin yritysmuoniteistä politiikkaa, ja se on tietenkin ihan hyvä näin.

Haluan todeta vielä sen, että eihän tämä pandemia lopu pelkästään sillä, että rajoitustoimet loppuvat, vaan sen pitää tapahtua myös ihmisten mielissä, että uskalletaan lähteä liikkeelle kuluttamaan. Moni palvelualan yritys on senkin takia ahdingossa, vaikkei olisi rajoitustoimia, että ihmiset pelkäävät sitä virusta vielä. Ja on tärkeää, että me täällä pohdim-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2021 vp

me sitä — ihan niin kuin edustaja Kauma tässä totesi, että on syytä koko ajan pohtia myös sitä — että vaikka samalla pyrimme teoilla ja sanoilla turvaamaan ihmisten henkiä ja terveyttä, niin emme niillä ainakaan liikaa pelottelisi, niin että siinä vaiheessa, kun meillä on tilanne se, että voidaan palata normaaliin, ihmiset uskaltaisivat palata. Se olisi omiaan helpottamaan myös kaikkien yritysten tulevaisuutta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kivisaari.

14.39 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Täytyy ensin kiittää edustaja Lohta erittäin viisaasta ja analyttisestä puheenvuorosta. On todella siis tärkeää, että hallitus tukee yrittäjiä tänä vaikeana aikana. Tämä esitys on todellakin tarpeellinen. On selvää, että yrittäjillä ajat ovat olleet haasteelliset, ja sekin on kovin lievästi todettu. Totta kai tiedämme, että epidemia on kohdellut myös epätasaisesti eri yritysmuotoja, mutta pääsääntöisesti jokainen meistä on kohdannut sen realismin, jossa yrityskenttä on noin kahden vuoden ajan elänyt.

Tämä paljon puhuttu ajanjakso, siis helmikuun loppuun, on kieltämättä lyhyt, mihin valiokuntakin on kiinnittänyt huomiota, mutta epidemian arvaamattomuus, sen monet käänteet osaltaan kyllä puoltavat lyhyen aikavälin tarkastelua. Myös edustaja Lohi kuvasi tilannetta kovin hyvin. Sanoisin niinkin, että mikäli tämä väliaikaisuus siis osoittautuu liian lyhyeksi ajaksi, mikä on mahdollista, olisimme myös täällä eduskunnassa asialla, huomioisimme kokemukset ja laittaisimme tietysti tarvittavan jatkoajan, kenties kehitellynkin. Ei se mielestäni sen monimutkaisempaa ole.

Puhemies! Oikeastaan tätäkin esitystä tärkeämpää yrittäjien kannalta olisi se, että rohkaistuisimme entistä tomerammin avaamaan yhteiskuntaa. Voimassa olevat rajoitukset, katsoi niitä mistä suunnasta tahansa, eivät ole kaikilta osin oikeasuhtaisia eivätkä edes järkeviä. Tämä on ehkä kaikista oleellisinta, kun pohdimme yrittäjien asemaa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Pirttilahti.

14.41 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa rouva puhemies! Aivan totta, yrittäjyys kantaa Suomea. Monet pienyrittäjät tuovat ne lähipalvelut meille, ja varsinkin toiminimiyrittäjät, ja nämä ovat hyvin tärkeitä meille kaikinensa koko Suomen elinkeinoelämän kannalta.

Todellakin tämä kulkutauti, mitä tässä on nyt jo muutama vuosi pyöritetty, on tuonut nämä rajoitukset ja sitä kautta vaikuttanut eri yritysten liikevaihtoon ja toimintaan hyvinkin ratkaisevasti.

Tässä on hyvin viisaasti puhuttu, kuten edustajat Kivisaari ja Lohi, tähän pohja jo ennakoon, ja olen aivan samaa mieltä siinä, että meidän täytyisi katsoa jo eteenpäin, eli siihen, että päästäisiin rajoituksista eroon ja niin sanotusti kesää kohti tämän asian kanssa.

Tämä esitys: On ihan järkevää pohtia sen ajanjakson osuutta, onko tämä riittävän pitkä, ja kun tämä näköjään tulee voimaan nyt vasta sitten, kun saadaan laki voimaan kaikkensa, eikä tule taannehtivasti voimaan, on saatava se mahdollisimman nopeasti liikkeelle. Niin kuin tässä Kiviranta ja kumppanit ovat pohtineet, hallitushan on todellakin ollut hereillä. Ei voi sanoa, että olemme yritysvastainen hallitus; on jo seitsemän kertaa tehty tätä samaa lainsäädäntöasiaa, yrittäjien kannalta haettu sitä turvaa, työttömyysturvaa yrittäjille.

Nostaisin, arvoisa puhemies, tähän vielä toisen asian, minkä edustaja Myllykoski otti tässä eilen keskusteluun: Meidän täytyisi täällä eduskunnassa laajemminkin keskustella

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2021 vp

yrittäjien työttömyysturvasta tästä kulkutaudista huolimatta ja pohtia muun muassa köyhyysrajan alapuolella olevien pienyrittäjien asemaa ja heidän tulevaisuuttaan. Yhtä lailla eläketurvasta tulisi käydä laajempi keskustelu. Näkisin, että varmaankin talousvaliokunta ja yhtä lailla sitten sosiaali- ja terveysvaliokunta ja työelämävaliokunta olisivat tässä, ja jos on avoimia asioita, niin näkisin, että nostettaisiin nämä asiat ylös ja katsottaisiin myös siten pidemmälle tätä suomalaisen pienyrityskentän tulevaisuutta ja mahdollisuuksia toimia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Elomaa.

14.44 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Meidän pitäisi olla kiitollisia siitä, että meillä on tässä maassa vielä yrittäjiä, jotka jaksavat uskoa huomiseen päivään. Pari vuotta on tämä korona kuristanut monien yrittäjien tilannetta, ja he kamppailevat suurien vaikeuksien keskellä, mutta silti heillä on vielä se pieni kipinä. Jos me puhutaan tapahtumajärjestäjästä, ravintoloista, esiintyjistä, artisteista, muusikoista, jos me puhutaan matkailusta, monet ovat yksinyrittäjiä, ja on hienoa, että heillä on vielä usko huomiseen. Jos meillä ei ole yrityksiä, meillä ei ole silloin myöskään työpaikkoja, ja se johtaa katastrofiin. Me tiedetään, että konkurssitkin ovat lisääntyneet merkittävästi viime aikoina.

Tässä vastalauseessa esitetään nyt, että työttömyysturva-oikeutta on pidennettävä. Eihän se voi, hyvä hallitus, olla niin, että sitä pidennetään helmikuun loppuun. Kyllähän nyt täytyy vähän pidemmälle katsoa, ja toukokuun loppuun olisi se esitys tässä vastalauseessa, ja kannatan sitä. Toivonkin, että hallituksen edustajat, joilta on tullut ihan rakentavia puheenvuoroja, päätyisivät tähän ratkaisuun, että pidennettäisiin tätä aikaa siihen toukokuun loppuun.

Toivoisin, että ajateltaisiin niin, että meidän yrityksissä on niin valtavan terveitä yrityksiä, että olisi katastrofi, jos ne menisivät nyt sitten siihen tilanteeseen, että siellä ei kerta kaikkiaan ole enää resursseja jatkaa. Tällä voitaisiin jo auttaa jonkun verran, ja vetoaankin hallitukseen, että pidennettäisiin tätä aikaa, työttömyysturva-oikeutta, kuten vastalauseessa esitetään.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Junnila.

14.46 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Elinkeinoelämä ja yrittäjät tarvitsevat ennustettavuutta. Nyt tämä silta, johon edustaja Lohi viittasi, palaa kuukauden välein, ja yrittäjät ovat epätietoisuudessa vasemman laidan pioneerien levitellessä käsiään. Miksi on niin vaikeaa, että tekisitte kestäviä ja pitkäkestoisia ratkaisuja sen sijaan, että näitä päätöksiä jojoillaan ja korjaillaan kuukauden välein?

Ymmärrän hyvin, että sosiaalidemokraatteja eivät yrittäjien asiat kiinnosta — ja vielä vähemmän menestyksekkäiden aluevaalien jälkeen. Nythän on niin, että tulosta ei ole vielä edes ehditty vahvistaa, kun liikenneministeri Harakka jo suunnittelee lisäkorotuksia bensiinin hintaan. [Perussuomalaisten ryhmästä: Oho!] Siksi odotin, että edes ministeri Lintilä olisi täällä puolustamassa yrittäjiä, mutta onkin niin, että edustajat Lohi ja Kivisaari ovat täällä puolustamassa sosiaalidemokraatteja.

Hyvät edustajat, tämä esitys on sinällään hyvä, mutta sen voimaantulosäännökset ja kesko ovat täysin riittämättömät. Kyllä edustaja Pirttilahti tämän ymmärtää, mutta pyydän ja vetoan teihin muihin hallituksen edustajiin, että lopettaisitte nämä postimerkin kokoiset päätökset ja tekisitte kestäviä ja ennustettavia päätöksiä, mikä auttaisi edes sen laastarin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2021 vp

verran tämän pandemian jälkihoidossa. Jos ette nyt halua kuunnella perussuomalaisia, niin kuulkaa edes niitä kymmeniä tuhansia pienyrittäjiä, jotka ovat rajoitustoimien vuoksi todellisessa pulassa. Olisi vähintään, että tätä työttömyysturvaoikeutta olisi edes mahdollisuus saada ensi kuukautta pidemmälle.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lohi.

14.48 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Kivisaaren puheen innoittamana haluaisin vielä todeta, että on hyvä huomata, että ainakin niiden keskustelujen pohjalta, joita olen käynyt matkan varrella, yrittäjät kyllä kokevat, että kaikista tärkein elinkeinopoliittinen toimi on se, että me voisimme — ja erityisesti hallitus voisi silloin, kun sen toimivaltaan kuuluu yksityiskohtia rajoituksista säätää — koko ajan olla hereillä sen suhteen, että meillä ei ole yhtään sellaista elinkeinotoiminnan rajoitusta voimassa, joka ei ole epidemian hallinnan kannalta välttämätön ja oikeasuhtainen. [Sheikki Laakso: No niitähän on koko ajan!]

Nyt kun katsotaan esimerkiksi tämän hetken tilannetta, täytyy sanoa, että esimerkiksi sitä ruokaravintoloitten aikarajoitusta, että pitää kello 18 sulkea, ei oikein voi tämän epidemian hallinnan kannalta mitenkään perustella. Kyllä koronakoordinaatiotyöryhmiltäkin tulee itse asiassa viestiä, että epidemian ja viruksen leviämisen kannalta olisi fiksumpaa pitää ruokaravintolat vähän pitempään auki, jotta asiakkaat voisivat tulla vähän niin kuin jaksoitetusti sinne, eikä niin, että juuri kun se on menossa kiinni, niin kaikki yritetään ruokkia siellä, missä esimerkiksi on matkailukohteita. Olisi siis epidemian hallinnan kannalta parempi jatkaa ruokaravintoloitten aukioloaikaa esimerkiksi 20:een saakka ja hallita muuten tätä tilannetta.

Pitää kuitenkin muistaa samaan aikaan, kun vähän kritiikkiä esitän, että kun puhutaan koronaepidemian hallinnasta, niin itse ainakin olen — vaikka olen hyvin kriittisesti välillä käyttänyt puheenvuoroja — yrittänyt itseäni muistuttaa siitä, että tärkeintä on erottaa kokonaisuus ja sitten nämä yksityiskohdat. Ja kun katsotaan isoa kuvaa eli kokonaisuutta, Suomi on onnistunut erittäin hyvin epidemian hallinnassa — siitä pitää antaa kiitos. Mutta sitten on olemassa näitä yksityiskohtia, joissa tietenkin meidän kaikkien tehtävä on yrittää huolehtia, että ne menisivät hyvin, mutta pitää aina muistaa kokonaisuus, jossa kuitenkin olemme onnistuneet.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Pekonen.

14.50 Aino-Kaisa Pekonen vas: Arvoisa puhemies! Tuohon edustaja Pirttilahden puheenvuoroon täytyy sen verran oikaista, että kyllä tämä lainsäädäntö tulee taannehtivasti voimaan, eli lain on tarkoitus tulla voimaan taannehtivasti tammikuun alusta alkaen.

Olen samaa mieltä edustajien kanssa täällä salissa siitä, että on tietysti haastavaa se, että teemme väliaikaisia, lyhytkestoisia säännöksiä, ja tähän valiokunta myöskin kiinnitti huomiota. Mutta kuten tässä on jo useamman edustajan suulla todettu, kyllä tämä pandemia myöskin asettaa meille monenlaisia haasteita. Pandemia on hyvin arvoituksellinen. Me emme tiedä, olemmeko helmikuun lopussa sellaisessa tilanteessa, että rajoituksista voidaan luopua, jolloinka tätä väliaikaista poikkeusta ei enää tarvita, mutta voidaan olla myös siinä tilanteessa, että tätä tulee jatkaa. Haluan todeta, että niin hallitus kuin myöskin edus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2021 vp

kunta ja työelämä- ja tasa-arvovaliokunta ovat toimineet täällä nopeasti, reagoineet nopeasti, ottaneet asioita käsittelyyn ja saattaneet ne myöskin voimaan.

Yrittäjien työttömyysturva on asia, josta todellakin meidän täällä eduskunnassa tulisi keskustella myös muulloin kuin tällaisessa hyvin poikkeuksellisessa tilanteessa, ja työttömyysturvaa tulisi vahvistaa muutoinkin kuin silloin kun ollaan tällaisen pandemian kourissa. Yhtenä ratkaisuna tähän toimisi hyvin vasemmistoliiton esittämä perustulo, joka olisi erittäin kestävä ratkaisu.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Talvitie.

14.51 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa rouva puhemies! On helppo jatkaa tuosta valiokunnan puheenjohtajan puheenvuorosta, jossa tosiaan puheenjohtaja Pekonen toi esiin, että valiokuntakin on ollut sitä mieltä, että nämä lyhytkestoiset lainsäädäntöasiat ovat valitettavia ja jatkossa pitäisi näitä jatkopäätöksiä pystyä ennakkoimaan paremmin ja hallituksen pitäisi niistä myös tiedottaa. Siitä juuri sanoin ensimmäisessäkin puheenvuorossani, että kun rajoitukset lähtivät ja hallitus niitä asetti joulukuussa, niin olisi ollut hyvä, että joulukuun puolessavälissä olisi yrittäjille ilmoitettu, että tämä työttömyysturva tulee tammi-kuussa voimaan, mutta nythän se kävi vasta tässä viime viikolla, vai toissa viikolla, hallituksen päätöksistä ja linjauksista ilmi. Se on monelle yrittäjälle pitkä aika, se puolitoista kuukautta.

Edustaja Lohella oli ansioitunut ajatus ja hyvä puheenvuoro ravintoloiden aukioloaikojen rajoituksista. Totuushan on se, että monessa paikassa, varsinkin matkailukohteissa, on nyt pieneen tilaan ahdettu ihmisiä take awaytä syömään, ja siellä jos jossain se korona on saattanut levitä. Itsekin todistin tuossa Oulun lentoasemalla, että mihinkään tuolille ei voinut istahtaa, kun kaikki oli ravintolatilaa, ja sitten siellä pienessä tilassa, joka ei ole ravintolatilaa, kaksi- ja puolisataa ihmistä odottaa sumpussa.

Siis maalaisjärkeä, eikä kaupunkilaisjärkeä, tässä ei mitenkään ole, mutta on mahtavaa, että valiokunnan puheenjohtaja otti tämän esiin, koska luotan siihen, että keskusta hoitaa myöskin hallituksessa tämän viestin nyt eteenpäin ja sen osalta saadaan järki näihin rajoituksiin ja nimenomaan siihen, että ei tehdä sellaisia rajoituksia, jotka pahentavat sitä ihmisten samassa tilassa ja pienessä tilassa olemista, vaan yritetään tehdä sellaisia rajoituksia, jotka estävät sitä.

Rouva puhemies! Kun poliittinen muisti on tosi lyhyt, niin loppuun sanon, että onhan se mahtavaa, että tällä kaudella ollaan päästy siihen, että yrittäjälle tulee työttömyysturva. Viime kaudella teimme todella ison uudistuksen siinä, että yrittäjän perheenjäsenellä on oikeus työttömyysturvaan. Jos sitä uudistusta ei olisi saatu viime kaudella Sipilän hallituksella tehtyä, meillä olisi tällä hetkellä yrittäjien puolisoita ja perheenjäseniä, jotka olisivat [Puhemies koputtaa] joskus työskennelleet siellä yrityksessä, vailla mitään työttömyysturvaa. [Puhemies koputtaa] Elikkä on se hyvä, että tämä saatiin tehtyä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Räsänen.

14.55 Päivi Räsänen kd: Arvoisa rouva puhemies! On positiivista, että saamme olla tässä käsittelemässä lähtökohtaisesti hyvää esitystä, jolla jatketaan tätä yrittäjien oikeutta työmarkkinatukeen väliaikaisilla säännöillä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2021 vp

On tietysti ikävää, että tähtäin tässä nyt ulottuu vain kuukauden päähän, mikä on todella lyhyt aika, ja siinä mielessä pidän johdonmukaisempaa ja perustellumpaa tähän mietintöön liitetyn vastalauseen esitystä, että voimassaoloa jatkettaisiin aina sinne toukokuun loppuun asti.

Kyllä edustaja Lohi ja monet muutkin täällä ovat mielestäni varsin oikeassa siinä, että tietenkin yrittäjien kannalta se kestävämpi ratkaisu olisi se, että nämä koronarajoitukset — jotka varmasti ovat olleet monessa suhteessa tarpeen — eivät olisi ylimitoitettuja, toisin sanoen, että ne olisivat todellakin vain niissä välttämättömissä tilanteissa ja oikeasuhteisesti.

Kyllä itseäni huolestuttaa aivan sama seikka, eli ruokaravintoloiden aukioloaikoihin olisi kyllä hyvä saada aika pikaisesti korjausta, koska siellähän ihmiset istuvat paikallaan ja syövät ja voidaan niitä etäisyyksiä pitää. On aivan eri asia, puhutaanko ruokaravintoloista vai esimerkiksi yökerhoista tai tanssipaikoista.

Samoin liikunta-alan yrittäjät, esimerkiksi kuntosalit, ovat paljon tehneet töitä sen eteen, että terveysturvallisesti on voitu näitä paikkoja pitää auki, ja paitsi, että tämä liikuntapaikkojen rajoittaminen on yrittäjien kannalta ongelma ja lisää juuri näitä ongelmia, joita tälläkin lailla pyritään torjumaan, niin pelkään, että se on myös kansanterveyden kannalta ongelmallista, jos liikuntaharrastusta tarpeettomasti rajoitetaan.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kauma.

14.57 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Jatkan hiukan vielä puheenvuoroa, johon jäin viimeksi, eli tästä sosiaali- ja terveysvaliokunnan mahdollisuudesta ottaa tämä exit-suunnitelma ja se, milloin siirrytään ikään kuin normaalia kohti, omana asiana käsittelyyn. Pidän sen asian toteuttamista todella tärkeänä, vaikka onkin hallituksen päätöksenteossa ja vastuualueella päättää lopulta näistä asioista. Itse ainakin olen saanut paljon palautetta siitä, että kansalaiset ovat hyvin ymmällään koko ajan näistä hyvin epäselvistä rajoituksista ja myöskin niiden legitiimiydestä.

Tuossa edustaja Räsänen otti hyvin esiin kuntosalit, joissa hyvin voidaan noudattaa esimerkiksi ajanvarausuunnitelmaa, jolloin otetaan vain tietty määrä ihmisiä tietyn kokoiseen tilaan ja ennalta suunnitellusti. Sama koskee ravintoloita. Itse kannatan sitä, että ruokaravintolat voisivat hyvin olla kello 22:een saakka auki. Perustelu on se, että suurimmalle osalle ravintoloista lounasruokailu sinällään ei vielä tee siitä toiminnasta kannattavaa, vaan ne tarvitsevat siihen tuekseen sen päivällisruokailun, jolloin yleensä sitten ostetaan viiniä tai olutta, josta se varsinainen kate tulee. Enkä tarkoita tällä nyt sitä, että haluaisin suomalaisia ohjata alkoholipöytien ääreen, vaan sitä, että ylipäätään ravintolat pystyisivät tekemään sitä työtä, mitä haluavatkin tehdä, ja ihmiset pääsisivät kohti normaalia.

Meillä on kohta kolmas vuosi alkamassa tässä koronapandemiassa, ja vieläkin me emme tiedä, miten tästä mennään eteenpäin. Tässäkin lakiesityksessä mennään nyt kaksi kuukautta eteenpäin, korkeintaan, ja sitten me olemme kenties taas uudestaan säätämässä samaa lakia. [Jari Myllykoski: Suunta on oikea!] Kyllä tässä pitäisi joku pidempi aikajänne olla, että ihmiset voivat suunnitella elämäänsä, erityisesti yrittäjät.

Ja mitä tulee tähän yrittäjien normaaliolosuhteiden työttömyysturvaan, niin itsekin kannatan sitä, että siihen pitää muodostaa lainsäädäntö, mutta en kannata perustuloa. Minun mielestäni se on kokonaisuutena sellainen asia, joka ei kannusta työnteekoon pidemmällä tähtäimellä, mutta jokin muu järjestelmä meidän täytyy myöskin yrittäjille saada.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Laakso.

14.59 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Lohi tuossa äsken puhui kauniita, oli järkeviä pohdintoja, ja tosiaan edustaja Talvitie [Välihuuto] sanoi, että luottaa keskustaan tässä asiassa. Mutta kyllä pakko on kysyä, missä ovat puheitten lisäksi ne teot, koska nyt on hyvä esimerkki: kuukaudella vain saadaan tällainen asia eteenpäin. — Kaksi kuukautta, ja kuukausi on jo käsitelty siitä, ja helmikuun loppuunhan tässä ollaan menossa näillä esityksillä. — Tilanne on se, että kyllä nyt oikeasti toivon mukaan keskustalta löytyisi niitä muskeleita pistämään nämä yrittäjien asiat oikeasti kuntoon. Tässä oli hyviä esimerkkejä juuri äsken siitä, miten jopa tehdään väärin päin sitä asiaa, että estetään yrittäjää yrittämästä ja sitten lisätään vain näitä tartuntoja.

Hyvän esimerkkinä itse sunnuntaina vaali-iltaa viettäneenä: Yrittäjän tiloissa oli erilliset tilat, saunatilat, jotka vuokrattiin sieltä. Kyseisellä yrityksellä olisi ollut seinän toisella puolella erillisessä tilassa myös anniskelu-oikeudet, ja olisimme käyttäneet hänen anniskelupalveluitaan, jos se olisi sallittu, mutta kun ei ollut, niin ei ollut. Silloin vietiin sitten S-ryhmän vai Keskon isosta kauppaketjusta juotavaa sinne mennessä.

Ei tämä ole oikeasti mitään yrittäjämysteistä touhua. Tämähän on nimenomaan sitä, mitä vasemmistohallitukselta on odotettu koko ajan. Nyt toivoisinkin, että edustaja Lohi ottaisi evästystä tästä ja näyttäisi niitä muskeleita, mitä äsken minullekin siellä näytteli, ja pistäisi nämä asiat oikeasti kuntoon. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Vallin.

15.01 Veikko Vallin ps: Arvoisa rouva puhemies! Parasta sosiaaliturvaa yrittäjille olisi, että kaikki rajoitukset lopetetaan mahdollisimman nopeasti. Komppaan edustaja Kaumaa, että tällainen exit- eli ulospääsusuunnitelma pitäisi tehdä mahdollisimman pikaisesti. Suomi on aina sanonut olevansa edelläkävijä siinä ja tässä. Nyt Suomi näyttää olevan perässä-hiihtäjä. Monissa maissa jo rajoituksia puretaan ja exit-suunnitelmia tehdään ja ne on julkistettukin jo.

Itse olin tuossa istuntotauolla pari viikkoa toisessa Euroopan maassa, jossa ei ollut mitään ravintolarajoituksia eikä koronapasseja kysely. Eli tähän koronaan voidaan suhtautua hyvin eri tavalla. Riippuu politiikasta ja poliitikoista, miten tähän suhtaudutaan. Oli äärimmäisen virkistävää olla sellaisessa paikassa, jossa elettiin normaalia elämää eikä ollut tällaisia kummallisia sulkua sulkujen perään ja rajoituksia rajoitusten perään ja todella sekavaa, sekavaa poliittisten päätösten tekoa. Asiantuntijoitakaan ei enää kunnolla kuunnella, vaan ajetaan vain jotain omaa ideologiaa.

Kuten sanoin, tämän yrittäjien kurittamisen ja nöyryyttämisen täytyisi jo loppua, ja olisi parasta sosiaaliturvaa yrittäjille, että näitä rajoituksia purettaisiin nopeasti. Jos näitä rajoituksia kuitenkin jatketaan, niin tämä yrittäjän sosiaaliturva pitäisi jatkaa sinne toukokuun loppuun asti eikä tällaisia neljän viiden viikon lakeja säätää. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Multala.

15.03 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Ihan muutama kommentti täällä esitettyihin ajatuksiin:

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2021 vp

On aivan totta, kuten täällä sosiaali- ja terveysvaliokunnan puheenjohtaja edustaja Lohi totesi, että myös ihmisten käyttäytyminen vaikuttaa siihen, kuinka yrittäjillä on asiakkaita. No, tällä hetkellä kuitenkin tilanne näillä monilla yrittäjillä esimerkiksi matkailu- ja ravintola-alalla on se, että asiakkaita ei voi olla, kun paikat ovat kiinni. Olisi ensiarvoisen tärkeää tietenkin nyt saada heitäkin ajatellen tämä laki voimaan ja toisaalta myös juuri siitä syystä, että tilanne saattaa pitkään olla se, että asiakkaat eivät samalla tavalla palaa, joten näitä lakeja ei voi täsmälleen sitoa niihin rajoituksiin, kuten täällä viitattiin aiemmissa puheenvuoroissa, vaan pitää antaa sitä hieman pidempiaikaista näkymää myös näille yrittäjille.

Arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu muutenkin rajoituksista. Edustaja Kauma otti puheeksi exit-suunnitelman tarpeellisuuden. Sitä todella nyt tarvitaan. Nämä täällä meidän yhdessä säätämämme lait palvelivat varmasti sitä tarkoitusta ja tilannetta, kun meillä oli hieman paremmin hallittavissa oleva deltavariantti tai varsinkin ne aiemmat variantit, jotka olivat torjuttavissa perinteisillä keinoilla hieman helpommin. Nyt tässä tilanteessa, jossa me tällä hetkellä olemme, jossa käytännössä voit saada tartunnan lähes mistä vaan, missä ihmisiä on ja missä ihmisiä kohtaa, nämä rajoitukset, jotka meillä tällä hetkellä on käytössä vaikkapa ravintoloiden suhteen, eivät ole kovinkaan tehokkaita.

Ja vaikkapa kuntosalit tai uimahallit ovat sellaisia paikkoja, joiden sulkeminen on kyllä kansanterveydelle sellainen karhunpalvelus, ettei pahemmasta väliä. Toivonkin ja olen pyrkinyt itse vaikuttamaan aktiivisesti siihen, että myös täällä Etelä-Suomessa saisimme pian jo nämä matalan riskin paikat auki niin, että siellä sitten ihmiset voisivat turvallisesti itsestään ja omasta kunnostaan huolta pitää. Uskon, että vastuulliset yrittäjät myös haluavat toimia siten, että tartuntariski on mahdollisimman vähäinen, ja meillähän on lainsäädännössä myös velvoitteita huolehtia siitä muissa pykälissä kuin siinä sulkupykälässä, joka tällä hetkellä on käytössä.

Arvoisa puhemies! Toivonkin ja yhdyin siihen edustaja Kauman toiveeseen, että myös eduskunta pääsisi päivitettyä exit-suunnitelmaa mahdollisimman pikaisesti käsittelemään, sillä sekin antaisi näkymää ja toivoa tulevaan niin yrittäjille kuin koko meidän yhteiskunnalle. Uskon, että aika moni muukin kuin yrittäjä alkaa olla tähän tilanteeseen jo hyvin väsynyt.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Saramo.

15.06 Jussi Saramo vas: Kiitos, arvoisa puhemies! Koronan iskiessä kaksi vuotta sitten, aika tarkalleen, Italiaan, itsekin vaadin heti tiukkoja rajoituksia, ja tietysti ollaan oltu tyytyväisiä siitä, että Suomessa hallitus otti sen linjan, mikä on otettu — meidän koronapolitiikkamme on ollut Euroopan onnistuneimpia. Nyt se näkymä on erilainen, aivan kuten tässä on puheenvuoroissa hyvin tullut ilmi. Halukkaat on rokotettu, ja rokotesuoja on kuitenkin hyvä näitä vakavia tautimuotoja vastaan. Ei ole näköpiirissä, että nyt keksittäisiin jotain uutta keinoa, jolla tilanne nopeasti käännettäisiin. Valitettavasti näyttää siltä, että ne, jotka rokotteet ovat päättäneet jättää ottamatta, usein siinä päätöksessään pysyvät, ja sen mukaan meidän on toimittava.

Vielä tänä talvena meidän on pitänyt suojella niin rokotettuja kuin rokottamattomiakin siksi, että terveydenhuollon kantokyvystä on pidetty huolta. Tälläkin hetkellä tilanne on todella paha, mutta nyt näyttää siltä, että ehkä jo tällä viikolla tämä kuormitus sairaaloissa alkaa helpottaa, ja totta kai, jos ja kun näin käy, niin kuin toivotaan, sitten välittömästi aina-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2021 vp

kin matalan riskin toiminta, liikunta ja kulttuuri, pitää saada auki. Niiden pitkittämiseen ei ole syytä. Mutta vaikka nyt toivottavasti on juuri se aika, kun pitää ruveta avaamaan yhteiskuntaa, niin totta kai sekin pitää tehdä varovaisesti. Tiedetään, että ei ole mahdollista esimerkiksi ravintolapuolella vielä avata vaikkapa yökerhoja tai karaokea, joista tiedetään, että se tauti niissä kaikkein eniten leviää. Kyllä tässä vastuullisesti pitää tämä tilanne saat-
taa eteenpäin, toivottavasti loppuun.

Ja täytyy tietysti iloita tässä, kun käsitellään kuitenkin nyt erityisesti tätä yrittäjien työt-
tömyysturvaoikeutta, että tämä hallitus on tämän historiallisen yrittäjien työttömyysturvan
ottanut käyttöön, [Timo Heinonen: Ja monta kertaa!] ja toivon, että tästä saataisiin ihan py-
syvä käytäntö. [Timo Heinonen: Seitsemän kertaa, se on kova suoritus!] Ja toivottavasti...
— No se on todella kova suoritus. — Täytyy sanoa, että olen opposition kanssa tästä sa-
maa mieltä, että olisi ollut hyvä säätää pidempiaikaisia koronatoimia. Koko ajanhan tässä
on aina toivottu, että kun tämä suoritus saadaan loppuun, niin tilanne on parempi, ja koro-
na on yllättänyt Suomen, niin kuin muutkin maat, moneen kertaan. Ja tietysti myös tämä
meidän kehysmenettely, mitä oikeistokin on tiukasti vaatinut, on aiheuttanut vaikeuksia tä-
hän, niin että ei ole aina pystytty tekemään niin vapaasti kuin oltaisiin toivottu.

Mutta täytyy sanoa, että todella hyvä esitys tämä, kuten edellinenkin, ja täytyy kiittää
tämäkin hallitusta. [Jukka Gustafsson: Olipa hyvä yhteenvetopuheenvuoro!]

Yleiskeskustelu päättyi.

Puhemies Anu Vehviläinen: Äänestys tapahtuu tässä istunnossa tauon jälkeen. Istunto ja
asian käsittely keskeytetään ja istuntoa jatketaan kello 15.15.

Täysistunto keskeytettiin kello 15.09.

Täysistuntoa jatkettiin kello 15.17.

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt jatketaan kello 15.09 keskeytettyä istuntoa ja päiväjär-
jestyksen 2. asian käsittelyä.

Nyt käsitellään muutosehdotukset.

Voimaantulosäännös

Arto Satonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Esitän, että voimaantulosäännös saa sen
muodon, joka on vastalauseessa.

Rami Lehto ps: Arvoisa rouva puhemies! Kannatan edustaja Satosen tekemää ehdotusta.

Arto Satonen ehdotti Rami Lehdon kannattamana, että voimaantulosäännös hyväksytään
vastalauseen mukaisena.

Keskustelua ei syntynyt.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Samalla kysyn tässä näin, toimivatko äänestyskoneet lehteillä. — Onko olemassa teknistä apua lähellä? Odotetaan pieni hetki. — No niin, ja sitten eteenpäin.

Mietintö ”jaa”, Arto Satosen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 72, ei 32; poissa 95 (äänestys 1). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 239/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.